1961
ଏପ୍ରିଲ 4

ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଅବଦୁଲ ଖାଦର

(ବି. ପି. ସିହ୍ନା, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଏସ. କେ. ଦାସ, ଏ. କେ. ସରକାର,

କେ. ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା ଏବଂ ଏନ୍. ରାଜାଗୋପାଳ ଆୟାଙ୍ଗର, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ)

ଦେଶାନ୍ତରଣ ଆଦେଶ- ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ପାକିସ୍ତାନ ଯାଉଥିବା ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ପାସପୋର୍ଟ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଭିସା ସହିତ ଫେରୁଥିବା ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ, ଯଦି ଜଣେ ବିଦେଶୀ ହୁଅନ୍ତି- ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ରହିବାରୁ ଦଣ୍ଡବିଧାନ, ଯଦି ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ- ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ 1946 (13/1946), ଧାରା ଗୁଡିକ 3 (2) (c), 8,9- ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମ 1955 (LVII/1955), ଧାରା 9- ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5 (a)।

ଉତ୍ତରଦାତା 1924 ମସିହାରେ ଭାରତରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ 1954 ମସିହା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଠାରେ ରହିଥିଲେ । ସେ ପ୍ରାୟ 1958 ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦଶ ବର୍ଷ ଧରି ଭାରତରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଦୋକାନ ପାଇଁ ଭଡ଼ା ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାର ସର୍ବଦା ଭାରତରେ ଥିଲେ । 1954 ମସିହା ଶେଷରେ କିମ୍ବା 1955 ମସିହା ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସେ ପାକିସ୍ତାନ ଯାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରୁ ସେ ପାକିସ୍ତାନ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପାସପୋର୍ଟରେ ଜାନୁଆରୀ, 20, 1955ରେ ଫେରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଭିସା ଥିଲା, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଏପ୍ରିଲ, 1955 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା । ଭିସା ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ନଥିରେ ଏହା ଉପରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଷୟରେ ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥିଲା । ଯେହେତୁ ଉତ୍ତରଦାତା ଭିସାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ରହିଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 3, 1957 ରେ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ 1946 ର ଧାରା 3 (2) (c) ଅନୁଯାୟୀ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଭାରତ ଛାଡିବାକୁ ବାଧ କରିଥିଲା । ଏହି ଆଦେଶରେ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା ।

1961
ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅବଦୁଲ ଖାଦର

ଏହି ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ପକ୍ଷ ଥିଲା ଯେ ସେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଥିଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏହି ପକ୍ଷକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି କହିଥିଲେ (a) ଉତ୍ତରଦାତା ପାକିସ୍ତାନ ପାସପୋର୍ଟ ହାସଲ କରିଥିବା ତଥ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ସେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହେବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ (b) ଭିସା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ମନା କରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଥିଲେ ଏବଂ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8 ଆଧାରରେ ଏପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଥିଲା । ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କୁ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଆବେଦନକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଭିସା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ସେ ନିଜର ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ । ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟଙ୍କର ଆବେଦନ ଉପରେ,

ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଯେ, ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଦୌରା ବିଚାରପତି ନିଜସ୍ୱ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ସକ୍ଷମ ନୁହଁନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ, ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମ 1955 ର ଧାରା 9 (2) ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର ନାଗରିକତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ନାଗରିକତ୍ୱ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି, ସେହି ନିଷ୍ପତି କେବଳ ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇପାରିବ ଯାହା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଆଧାରରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଭିସାର ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ତାଙ୍କ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 9 (2) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମର ଧାରା 30ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା ଏବଂ ସେହିପରି କୌଣସି ତଦନ୍ତ କରାଯାଇନଥିଲା ।

ସ୍ଥାପିତ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ, ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 5 (a) ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହୋଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେ ବିବାଦ ସମୟରେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ

ନାଗରିକ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 9 ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱକୁ ନିର୍ବାହ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ପାକିସ୍ତାନ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବ ପାସପୋର୍ଟ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଥିଲେ । ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏପରି ପ୍ରମାଣର କୌଣସି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ନଥିଲା କାରଣ ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 9 (2) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ନିଜର ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ବିଦେଶର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ । ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 8ର ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନଥିଲା କାରଣ ଏହା କେବଳ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଏକାଧିକ ବିଦେଶୀ ଦେଶର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ନାଗରିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବେ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବିଦେଶୀଙ୍କୁ କେଉଁ ଜାତୀୟତାର ଆରୋପ୍ୟ ଦିଆଯିବ ତାହା ଅନିଶ୍ଚିତ ଥିବ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଏହା ପ୍ରଶ୍ନର ବିଷୟ ନଥିଲା, ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ବିଷୟଟି ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ଭାରତୀୟ କି ବିଦେଶୀ ନାଗରିକ ଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ପାକିସ୍ତାନକୁ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱଳ୍ପ ଗସ୍ତ ସେହି ଦେଶକୁ ପ୍ରକାରନ୍ତେ ଗମନ ଭଳି ନଥିଲା ।

ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ, ଜାନୁଆରୀ, 26,1950 ପରେ ଭାରତରୁ ପାକିସ୍ତାନକୁ ପ୍ରକାରନ୍ତେ ଗମନ ବିଷୟକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 7 ବିଚାର କରେ କି ?

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 192/1959 ।

ଅପରାଧିକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 395/1958ରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍ ସ୍ଥିତ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅକ୍ଟୋବର, 27,1958 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ଭାରତର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ,* ଟି. *ଭି. ଆର୍. ଟାଟାଚାରୀ ଏବଂ ଟି. ଏମ୍. ସେନ୍* ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

1961
ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅବଦୁଲ ଖାଦର
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ଏନ୍. ଏସ୍. ମଣିଙ୍କ ପାଇଁ* ଆର୍. ଥିୟାଗରାଜନ୍ ।

1961, ଏପ୍ରିଲ, 4 ତାରିଖରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର :- ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ 1946 ର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଆଦୋନିର ନ୍ୟାୟିକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । କୁର୍ନୁଲ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିକଟରେ କରାଯାଇଥିବା ତାଙ୍କର ଆବେଦନଟି ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ।

ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା : ଜାନୁଆରୀ, 20,1955 ରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ପାକିସ୍ତାନ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଏକ ପାସପୋର୍ଟରେ ଆଦୋନି ଆସିଥିଲେ, ଯାହା ଜାନୁଆରୀ, 10,1955 ତାରିଖର ଥିଲା । ପାସପୋର୍ଟରେ ଭାରତୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଏକ ଭିସାକୁ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଉତ୍ତରଦାତା ଏପ୍ରିଲ୍ 14,1955 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା । ସେହି ତାରିଖ ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଭାରତରେ ରହିବା ଜାରି ରଖିଥିଲେ । କୌଣସି ଦିନ, ଯାହା ଉଲ୍ଲେଖିତ ତଥ୍ୟରୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରିନାହିଁ, ସେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ କାରଣରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2,1957 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ଭିସା ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ନିବେଦନ ପତ୍ର ଦେଇଥିବା ପରି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ । ତେବେ ନଥିଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଏ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନିବେଦନ ଉପରେ କି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 3,1957 ରେ, ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଗଷ୍ଟ 9,1957 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଭାରତ ଛାଡିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲା । ଯେହେତୁ ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତ ଛାଡି ନଥିଲେ, ତେଣୁ ପୂର୍ବରୁ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଫଳାଫଳ ଆଧାରରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପାସପୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା 1924 ମସିହାରେ ଆଦୋନିରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପୌର ଜନ୍ମ ପଞ୍ଜିକାରୁ ଏକ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ପରି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ, ଯାହା ରେକର୍ଡରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସମ୍ଭବତଃ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସେ ସେଠାରେ ଜନ୍ମ

ହୋଇଥିଲେ । ରେକର୍ଡରେ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରମାଣ ଦର୍ଶାଏ ଯେ, ସେ ଭାରତ ଛାଡ଼ିବାର ତାରିଖ 1954 ମସିହାର ଶେଷ କିମ୍ବା 1955 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ହୋଇଥିବ । ପ୍ରମାଣ ରହିଛି ଯେ ସେ 1958 ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାୟ ଦଶ ବର୍ଷ ଧରି ଆଦୋନିରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଦୋକାନ ପାଇଁ ଭଡ଼ା ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପିତାମାତା, ଭାଇ, ପତ୍ନୀ ଏବଂ ପିଲାମାନେ ସର୍ବଦା ଭାରତରେ ଥିଲେ । ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 3 (2) (c) ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭାରତ ଛାଡ଼ିବାର ଆଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦି ସେ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ନଥିଲେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଏହାର ଭଙ୍ଗ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ନୁହଁନ୍ତି, ତାହା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଥିଲା । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, ସେ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଥିଲେ କି? ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟିକ ବିଚାରପତି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ପାକିସ୍ତାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ପାସପୋର୍ଟ ହାସଲ କରି, "ସେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହେବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି " । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 9 ଏହି ମାମଲାରେ ଲାଗୁ ହୋଇନଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେହି ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 8 ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଧାରରେ ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଥିଲେ । ଆମକୁ ଲାଗୁଛି ଯେ ଏହି ଦୁଇଟି କାରଣ ସମର୍ଥନୀୟ ନୁହେଁ । ଧାରା 8 ଏପରି ଏକ ମାମଲା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଯେଉଁଠାରେ "ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଏକାଧିକ ବିଦେଶୀ ଦେଶର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ନାଗରିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି କାରଣ ପାଇଁ, ଜଣେ ବିଦେଶୀଙ୍କୁ କେଉଁ ଜାତୀୟତାର ଆରୋପ୍ୟ ଦିଆଯିବ ତାହା ଅନିଶ୍ଚିତ ଥାଏ " । ଏହି ଧାରାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ଏଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି ଯେ ବିଦେଶୀଙ୍କୁ କେଉଁ ଦେଶର ନାଗରିକ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଏଭଳି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ । ତେଣୁ ଏହି ଧାରା ଜଣେ ବିଦେଶୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ସେ କେଉଁ ବିଦେଶୀ ଦେଶର ନାଗରିକ । ଉତ୍ତରଦାତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ନଥିଲା ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ତେଣୁ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ଧାରା 8 ଉପରେ ନିର୍ଭରତା ଦର୍ଶାଇ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭୁଲ୍ କରିଥିଲେ ।

ପାସପୋର୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇନଥିଲେ ଯେ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକ ଥିଲେ । ସେ ଏହା ଭାବିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା, ଯିଏ ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଥିଲେ, ଏହାକୁ ହାସଲ କରି ଭାରତୀୟ

ନାଗରିକତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହେବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ।

ବର୍ତ୍ତମାନ, ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମ 1955 ର ଧାରା 9 (2) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ଯଦି କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ଯେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତେବେ ଏହା ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ ସ୍ଥିର କରାଯିବ । ସେହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମ 30 ଅନୁଯାୟୀ, ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର କ୍ଷମତା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି । ତେଣୁ ଉତ୍ତରଦାତା, ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ, ଯିଏକି ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚରପତିଙ୍କ ପାଖରେ ପାସପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର କୌଣସି ଅଧିକରିତା ନଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଯିଏ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ, ସେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । କିମ୍ବା ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନଥିଲା ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ତାଙ୍କ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ଭାବିଲେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଭିସା ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିବା ତଥ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ଏହା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକତ୍ୱ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମତକୁ ପୁଣିଥରେ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଭିସା ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ଯଦିଓ ଏହା ଥିଲା, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଯିଏକି ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକତ୍ୱ ହାସଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପରି ଆବେଦନ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହୋଇପାରେ କାରଣ ଅବଧି ବଢାଇବା ପାଇଁ ଜଣେ ଆବେଦନକରିବା ସମୟରେ ସେ ସର୍ବଦା ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକ ଥିଲେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ବିଦେଶୀ ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୀତ ହେବା ପାଇଁ, ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମର ନିୟମ 30 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଏକ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ତଦନ୍ତ ଆଦୌ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା, ଯିଏ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ, ସେ ପାକିସ୍ତାନର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଥିଲେ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ନା ବିଦେଶୀ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକଦା ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହୋଇଥିବେ, ସେ ସେହି ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ବିଦେଶୀ ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ, ଏବଂ ତାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକରିତା କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ବିଷୟ ନୁହେଁ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇ ପାରିବେ ଏବଂ ତେଣୁ ବିଦ୍ୱାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏହା କରିପାରିଥାନ୍ତେ । ତେବେ ସେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇନଥିଲେ, ଯାହା ଉତ୍ତରଦାତା ପ୍ରଥମରୁ ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ବିଷୟରେ ଥିଲା । ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରାଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା । ଏହି ସମସ୍ତ କାରଣରୁ ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ବିଦ୍ୱାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଭଲ ଭାବରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆସିବା, ସେ ନିଜକୁ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଉପରେ ଆଧାରିତ କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଯେ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାରେ "ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆଚରଣ" ଯିଏକି ଆମ ନିକଟରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଟନ୍ତି,ବିଚାରପତି ଏହା ଦର୍ଶାନ୍ତି ଯେ ସେ ଭାରତର ନାଗରିକ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ସେ ପାକିସ୍ତାନର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ଯଦି ସେ ଭାରତର ନାଗରିକ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ଏହି ଆବେଦନ ଉଠାଇ ପାରିଥାନ୍ତେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମର ନିୟମ 30 ଏବଂ ଉପ-ଅଧିନିୟମ 1 ଦ୍ୱାରା ପରିକଳ୍ପିତ ନୀତି ଆଧାରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ଏବଂ ଅବଧି ବଢାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । "ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ, ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଏହି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ତାଙ୍କର ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଥିଲେ । ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦର୍ଶାଇଛୁ, ଏହା ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ବିଷୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନିଷ୍ପତି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଛି, ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର କ୍ଷମତା କେବଳ ତାଙ୍କର ଥିଲା । ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତି ନିଜକୁ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ଆଦେଶୀତ କରିନଥିଲେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ସ୍ଥିର କରିପାରିବେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଆରମ୍ଭରୁ ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକ ଥିଲେ କି ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ମଧ୍ୟ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

1961
ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅବଦୁଲ ଖାଦର
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ଆମେ ରେକର୍ଡରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ନିଜେ ଯାଞ୍ଚ କରିଛୁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ଏକ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି କହିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ଅଟୁ । କୌଣସି ଦଣ୍ଡବିଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ବିଦେଶୀ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ନୁହଁନ୍ତି : 1957ର II ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 2 (a) ଦେଖନ୍ତୁ ।

ପ୍ରମାଣ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ପାକିସ୍ତାନ ଯାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରମାଣ ହେଉଛି ଯେ ସେ ସେଠାକୁ 1954 ର ଶେଷ କିମ୍ବା 1955 ର ଆରମ୍ଭରେ ଯାଇଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରମାଣ ଏହା ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ସେ ସେଠାରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ରହିଥିଲେ । ସେ ଆଦୋନିରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଦୋକାନର ଭଡ଼ା ସବୁବେଳେ ଦେଉଥିଲେ ।ତାଙ୍କ ପରିବାର ସବୁବେଳେ ସେଠାରେ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ସେ କେବେ ପାକିସ୍ତାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିନଥିଲେ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ପାକିସ୍ତାନକୁ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଗସ୍ତ ସେହି ଦେଶକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବାରେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ପାକିସ୍ତାନରୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ପାସପୋର୍ଟ ବିଷୟରୁ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ରହେ ନାହିଁ ଯେ ସେ ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକ ଥିଲେ। ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣିତ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଣୟନ ହେବ । ସମୟରେ ସେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ବୋଲି ଧରାଯିବ ପାସପୋର୍ଟ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ଦର୍ଶାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ସେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକତା ପରିତ୍ୟାଗ କରଥିଲେ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନୀ ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଏପରି ପ୍ରମାଣର କୌଣସି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ନାହିଁ, କାରଣ ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୨ (2) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ନାଗରିକତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

ତେବେ ସ୍ଥିତିଟି ଏହା ଉତ୍ତରଦାତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା ୨ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ନୁହଁନ୍ତି, ଏବଂ 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 26 ତାରିଖରେ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭାରତରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଥିଲେ, ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଥିବା ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 5 (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେ କେବେ ପାକିସ୍ତାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିନଥିଲେ । ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନାଗରିକତା ଅଧିନିୟମ ୨ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ

ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେ ବିଦେଶୀ ନାଗରିକତ୍ୱ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ, କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତା ଏପରି ହେବା ବନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ନାଗରିକ ହୋଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଏହି ମାମଲାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ବିଦେଶୀ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 3 (1) (C) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଏପରି ଆଦେଶ ଭଙ୍ଗ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡବିଧାନ କରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେଆଇନ ହେବ ।

ଯଦିଓ ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛୁ, ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଆମେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲିଖିତ କାରଣ ପାଇଁ ଏହା କରୁନାହୁଁ । ସେହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଗୋଟିଏ କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ, ଯାହା ହେଉଛି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 7ରେ 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 26 ତାରିଖ ପରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତରୁ ପାକିସ୍ତାନକୁ ପ୍ରବାସ ଗମନ କରିବାର ବିଚାର ରହିଛି । ଆମେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଆମେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 7ର ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ସଠିକତାକୁ ସ୍ୱୀକାର କିମ୍ବା ସମର୍ଥନ କରିଛୁ ବୋଲି ଧରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 7ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶବ୍ଦରେ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5 ଏବଂ 6 ରେ ଥିବା ସନ୍ଦର୍ଭ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5 ଏବଂ 6 ନାଗରିକତା (ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ) ସହ ଜଡ଼ିତ, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଅନେକ ବିଚାର ଏହା ଉପସଂହାରକୁ ସୂଚାଉଛି ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 7ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 26 ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ଧାରା 7 ଉପରେ ଯେଉଁ ବିପରୀତ ମତ ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ବିଚାରରେ ଯେ ଆମେ ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛୁ, ଅର୍ଥାତ୍, ଉତ୍ତରଦାତା କେବେ ପାକିସ୍ତାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିନଥିଲେ, ଆମେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଅଧିକ ତର୍ଜମା କରିବା କିମ୍ବା ଶେଷରେ ଏହା ଉପରେ ଘୋଷଣା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁନାହୁଁ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆମେ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରୁଅଛୁ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

1961

ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅବଦୁଲ ଖାଦର

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ମଦନ ମୋହନ ଭୂୟାଁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।